

[Aksel Larsen.]

naturligvis parlamentarisk pligt til at efterleve denne, og hvis den ikke kan eller vil det, ja, så må den vel gå af, medmindre den efter at have overvejet sagen foretrækker at lade folketinget annullere forpligtelsen.

Efter den 15. maj skete der os bekendt ingenting, regeringen satte ikke noget i værk, heller ikke de bebudede forhandlinger med organisationerne. Den overvejede. Overvejelserne syntes endt, da statsministeren på mødet med organisationernes repræsentanter den 22. september endelig spillede ud med et oplæg, han selv karakteriserede som blødt, en karakteristik, jeg ingenlunde skal modsige. Det populariseres som regeringens 12 punkts program, hvilket har været muligt, fordi man ved redaktionel efterrationalisering har formået at stille oplægget op i 12 punkter, hvoraf jeg ganske vist kun finder ét kontant punkt, nemlig bebudelsen af et prisstop fra samme dato, den 22. september, men det kan ikke nægtes, at oplægget dets blødhed til trods var temmelig katastrofepræget. Det gav indtryk af, at landet stander i våde, og det er måske heller ikke helt forkert. Regeringen fremstillede og fremstiller det sådan, at vi lever over evne, at vi bruger mere, end vi producerer, og at dette har ført til stadig større negativ betalingsbalance, hvorfor der må gøres noget for at vende udviklingen den modsatte vej. Dette kan man i almindelighed erklære sig enig i, men enigheden hører op, når vi skal tale om, hvad der kan gøres, og hvad der bør gøres.

Jeg skal ikke på dette tidspunkt opregne de konkrete årsager til, at det er gået så skævt med valutabalancen, og at betalingsbalanceunderskuddet nu efter regeringens oplysninger er på vej til 4 milliarder kr. for 1970. Det gjorde hr. Per Hækkerup så udmærket i sin motivering for socialdemokratiets og socialistiske folkepartis forespørgsel den 15. maj, så dels ville det være overflødigt, dels ville det være ondt at gentage det her. Men jeg kan ikke undlade at sige, at meget, næsten alt, tyder på, at regeringen og regeringspartierne lider under et alvorligt kompleks, som man erhvervede sig den 15. december 1967. Den dag stemte de nuværende regeringspartier imod forslaget om efter aftale med lønmodtagernes organisationer at følge devalueringen op og forbedre

og forlænge dens virkninger ved at indefryse en dyrtidsportion. Vi ved jo alle sammen, hvorfor de gjorde det. Det var, fordi de øjnede en mulighed for ved de nuværende forskellige VS-grupperes støtte at bringe regeringen i mindretal og fremtvinge et valg, hvoraf de håbede der kunne fremstå en mulighed for dannelse af den nuværende trekantede borgerlige regering. Hensigten var naturligvis parlamentarisk legitim, men midlet, at stemme imod noget, man i virkeligheden anså for rigtigt, var ikke just godt.

Flertallet af 15. december 1967 fik valget og den ønskede regering, men siden da har regeringen kredset om pristalsreguleringen som forbryderen om åstedet. Allerede i februar 1968 foreslog den arbejdsmarkedets organisationer at kvitte en eller to pristalsportioner, idet regeringen anså dette for, hvad den kaldte den bedste politik. Da regeringen til sin overraskelse fik nej, betonedes den, at så kunne man kun gøre det næstbedste, nemlig forhøje momsens. Regeringens kompleks kom til udbrud igen i foråret 1970, da statsministeren den 30. april foreslog, at tre pristalsportioner skulle likvideres mod, at lønmodtagerne fik en meget beskeden skattenedsættelse. Regeringen kom ikke til folketinget med forslaget, men henvendte sig på ny til organisationerne og fik på ny nej. Om den overvejede at benytte sit flertal her i tinget, ved vi ikke med sikkerhed, men den gjorde det i hvert fald ikke, hvad så grunden kan have været. Den kom derimod med en ny gang momsforhøjelse.

Da statsministeren kom med sit nævnte bløde oplæg af 22. september, anede man tydeligt tanken om pristalsreguleringens likvidation mellem linjerne, men det blev først sagt åbent på mødet med lønmodtagerorganisationernes repræsentanter den 6. november. Her blev det til gengæld sagt tydeligt. Regeringen ville, at der skulle lægges et meget lavt loft over mulighederne for lønforbedringer, den ville have den såkaldt automatiske pristalsregulering afskaffet og indføre et såkaldt lønnævn til at afgøre, om der i givet fald under visse omstændigheder kunne bevilges en delvis løndækning for en del af prisstigningerne. Dette kaldte regeringen indkomstpøolitik med social balance. Det var imidlertid lønpøolitik, lønstoppøolitik for at sige det helt tydeligt. Det er efterhånden